

Nr 13

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder i syfte att giva den 6 juni ställning av svensk nationaldag med helgdags karaktär och kyrklig prägel.

I en inom andra kammaren väckt motion II:629 av herr Nilsson i Bästekille och fru Boman, vilken motion hänvisats till allmänna beredningsutskottet, hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att åtgärder vidtages i syfte att giva den 6 juni ställning av svensk nationaldag med helgdags karaktär och kyrklig prägel.

I motionen framhålles, att Sverige icke har någon erkänd nationaldag. En sådan skulle spela stor roll som enande symbol för svensk frihet och självständighet. Den 6 juni har i fyrtio år firats som Svenska flaggans dag och alltmer kommit att betraktas som nationell högtidsdag. Det är därför lämpligt att som nationaldag fastställa den 6 juni och att ge denna dag helgdags karaktär med kyrklig prägel.

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från domkapitlet i Uppsala ärkestift, Svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges industriförbund, Svenska landsorganisationen (LO), Sveriges lantbruksförbund, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Bestyrelsen för svenska flaggans dag.

Domkapitlet i Uppsala anser att fosterlandet i och för sig är ett värdigt ämne för den kristna församlingens högtidsfirande men att frågan om ny helgdag framstår som problematisk ur kyrkans synpunkt. Därest ny helgdag inrättas, kan befaras att som villkor ställes, att helgdag som av ålder ingått i kyrkoåret indrages. Om den föreslagna dagen infölle alltför nära Kristi himmelfärdsdag eller pingsthelgen eller kolliderade med den senare, skulle avsevärda komplikationer uppkomma. Svårigheter ur arbetslivets och skolväsendets synpunkter torde även tala mot förslaget.

Arbetsgivareföreningen, till vars yttrande Industriförbundet hänvisar, förklarar sig ingenting ha emot att den 6 juni formellt erkännes som nationaldag men motsätter sig att den ges karaktär av helgdag. Antalet helgdagar är redan ovanligt stort i Sverige jämfört med andra länder i Västeuropa. Ytterligare en helgdag skulle medföra produktionsinskränkning och olägenheterna för näringslivet av en till visst datum fixerad helgdag är betydligt större än vad som betingas av helgdagens produktionsbortfall. Då helgdagen icke infaller på en lördag eller en måndag splittras arbetsveckan och för många industrier medför ett extra stoppande och igångsättande av drif-

ten betydande kostnader. Vissa förelag kunde finna det ekonomiskt mest lämpligt att helt inställa driften under ytterligare någon eller några dagar. Vid sådana företag, som har kontinuerlig drift, skulle de ökade kostnaderna för helgdagsarbete få betydande ekonomiska följder. Skulle en ny helgdag införas, bör i vart fall totalantalet helgdagar icke ökas.

LO kan icke finna, att den 6 juni i vårt folks medvetande fått en sådan ställning, att det vore motiverat att göra dagen till helgdag. Dessutom finns det under första halvåret redan tillräckligt antal helgdagar. Ingen som helst anledning finnes att ge en eventuell nationaldag kyrklig prägel.

Lantbruksförbundet har intet emot att den 6 juni ges ställning som nationaldag men kan ej tillstyrka, att dagen göres till helgdag och därmed arbetsfri. En minskning av den effektiva arbetstiden måste leda till minskad totalproduktion och samtidig ökning av produktionskostnaderna. För jordbruksnäringens del skulle en fridag den 6 juni medföra särskilda svårigheter. Antalet helgdagar under våren och försommaren är dessutom alltför jämt förhållandevis stort. Över huvud taget synes några åtgärder i anledning av motionen icke påkallade.

TCO anser de anställdas rekreativomöjligheter under juni månad redan väl tillgodosedda. Något behov av ytterligare helgdag i juni föreligger alltså icke. Svenska flaggans dag bör kunna firas utan att dagen får helgdagskaraktär med de produktionsstörningar, som därav skulle följa.

Bestyrelsen för Svenska flaggans dag anser, att åtgärder bör vidtagas, varigenom fastställs, att den 6 juni är Sveriges nationaldag, men till spörsmålet om nationaldagen bör ha helgdagskaraktär önskar bestyrelsen ej f. n. taga ställning.

Utskottet. Frågan om fastställande av den 6 juni såsom svensk nationaldag har tidigare varit underställd riksdagens prövning, senast genom en motion som väcktes vid 1952 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i helgdagsordningen. Andra lagutskottet anförde i sitt utlåtande (nr 4) över motionen bl. a. att den 6 juni numera torde firas som Svenska flaggans dag på flertalet större orter i landet och att den i allt större utsträckning betraktades som en nationell samlingsdag. Utskottet sade sig med tillfredsställelse hälsa en utveckling, som leder till att den 6 juni allmänt betraktas som vår nationaldag men ansåg icke lämpligt att medelst lagstiftningsåtgärder fastslå, att dagen skall vara nationaldag. En lagstiftning borde i så fall i första hand gå ut på att likställa dagen eller del därav med helgdag. Detta fann utskottet icke tillräckligt med hänsyn till införandet av treveckorssemestern och den då förestående kalenderreformen. Utskottets hemställan att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd bifölls av riksdagen.

I det övervägande flertalet yttranden över den nu föreliggande motionen avstyrkes att den 6 juni göres till helgdag, huvudsakligen under hänvisning

till att det skulle medföra olägenheter för produktionen på olika områden. Utskottet finner vad sålunda anförts utgöra tillräcklig grund för uppfattningen att antalet helgdagar icke nu bör utökas. Vad gäller alternativet att göra den 6 juni till helgdag med samtidig indragning av någon befintlig helgdag vill utskottet endast hänvisa till den enligt utskottets mening välgrundade, restriktiva inställning till dylika åtgärder som kom till uttryck i förarbetena till 1952 års kalenderreform. Utskottet finner det vidare icke utan mycket starka skäl böra få komma i fråga att så snart efter det en kalenderreform genomförts ånyo igångsätta den omständliga procedur som en sådan reform innebär. Utskottet anser icke att sådana skäl här föreligger.

Det torde vara obestriddigt, att den 6 juni i vida kretsar av vårt folk betraktas som svensk nationaldag, vilket framför allt torde sammanhånga med att dagen firas som Svenska flaggens dag. I övrigt brukar som skäl för att den 6 juni bör väljas som nationaldag anföras, att Gustav Vasa blev vald till konung och 1809 års regeringsform utfärdades den dagen. Utskottet finner för egen del och med hänsyn till vad i remissyttrandena anförts tveksamt, om tanken på en nationaldag kan anses ha en så fast förankring i folkmedvetandet som bör vara förutsättning för att genom lagstiftning införa en officiell nationaldag. Då utskottet icke ansett att den 6 juni bör göras till helgdag och sålunda icke är berett att tillstyrka bifall till motionen, har utskottet emellertid icke funnit sig ha anledning taga ståndpunkt i nu berörda fråga.

Under återopande av vad ovan anförts får utskottet hemställa,
att motionen II:629 icke må föranleda någon riksdagens
åtgärd.

Stockholm den 13 mars 1956

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Närvarande:

från första kammaren: fru Wallentheim, herrar Nyström, Jansson, Erik, Persson, Johan*, Arrhén, Holmqvist, Wolgast, Lundström, Strandler, fru Hamrin-Thorell och fru Nilsson;

från andra kammaren: herr Svensson i Alingsås, fru Svedberg, herrar Bark, Hammar, Andersson i Ronneby, Braconier, Engkvist*, Nestrup, Östrand, Stiernstedt, fru Andrén och herr Börjesson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Braconier*.